CZU: 327(478:4-672):341.217(4)
DOI https://doi.org/10.59295/eciee26.10

MODERNIZAREA DIPLOMAȚIEI UE ȘI DIPLOMAȚIEI MOLDOVEI ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE

Eugen OSMOCHESCU[14]
Nikoleta MELNIC[15]
Carmen DIACONU[16]

orcid.org/0009-0006-0306-8790

Recenzent: Eugen OSMOCHESCU, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova.

Rezumat: Modernizarea Diplomației UE din ultimul an a subliniat cel mai bun Serviciu Diplomatic al lansării Diplomației UE în 2011, Serviciul European de Acțiune Externă, conducerea sistemică a acestei instituții prin diversitatea naționalităților, acum sub conducerea estonului Kaja KALLAS în contextul agresiunii rusești și PSAC pe toate continentele și, bineînțeles, în Ucraina. Cele mai bune negocieri ale Kajei KALLAS în estul Europei, cu Federația Rusă, denotă o colaborare și o cooperare în domenii geopolitice din trecut pentru realizarea păcii în Ucraina și aderarea Ucrainei și a Republicii Moldova la UE. Republica Moldova negociază și participă la misiuni PSAC în diferite poziții de consilier, expert în drepturile omului, menționând stabilitatea păcii în estul Europei și beneficiile integrării în UE. În concluzie, Republica Moldova este țară vecină cu Ucraina, România a fost membră a lansării UE în 2007, are aceeași limbă oficială, limba română, conduce Parchetul European și cooperează mai bine cu Republica Moldova pentru o integrare optimă în UE. O poziție de lider în Uniunea Europeană, în România, constă în primatul legislației UE și în negocierea de către liderul național (președintele sau/și guvernul) cu Comisia Europeană pentru aderarea Republicii Moldova la UE, în vederea

14 Doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova,

15 Doctor, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, violeta.melnic82@gmail.com,

16 Ion Ionescu de la Brad University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine of Iași, *avocatcarmendiaconu@gmail.com* .

startup-urilor, a dezvoltării economiei, a creării de locuri de muncă, a familiei extinse, a inovării și a progresului după BREXIT pentru toate statele membre ale UE și statul candidat (Moldova).

Noul model de diplomație cibernetică europeană a explorat domeniul emergent al ciberdiplomației, în UE și cu parteneri strategici cheie. CYDIPLO va crea o rețea durabilă de parteneri atât din UE, cât și din afara UE. În ceea ce privește impulsurile strategiilor de diplomație cibernetică ale UE, acestea au apărut din necesitatea de a apăra stabilitatea sistemelor democratice interne ale Uniunii și de a-și afirma influența geopolitică globală. UE și statele sale membre au fost din ce în ce mai mult victime ale atacurilor cibernetice și ale campaniilor de dezinformare, cum a fost cazul campaniei Macron (2017), al Parlamentului german (2021), al sărbătorilor de Anul Nou transformate în tragedii în Elveția, ucigând 40 de persoane și rănind aproximativ 119 alte persoane (2026). Dintr-un context multipolar decurge ambiția UE de a promova independența, influența și interesul UE în gestionarea riscurilor cibernetice și a amenințărilor cibernetice.

Cuvinte-cheie: Diplomație UE, PSAC, Integrare Europeană, Negocieri.

MODERNISATION OF EU DIPLOMACY & DIPLOMACY OF MOLDOVA IN CONTEXT OF EU INTEGRATION

Abstract: *Modernisation of EU Diplomacy in last year underline best Diplomatic Service of the EU Diplomacy start up 2011 European External Action Service, systemic Leadership of this Institution by diverity of nationalitys, now by estonian Kaja KALLAS in context of Russian agression and CSDP in all continentes and of course in Ukraine. Best Negotiations of Kaja KALLAS in Est of Europe, with Russian Federation denote geopolitical areas past colaboration and cooperation for achieve peace in Ukraine and EU accession of Ukraine and Moldova. Republic Moldova negotiate and participate in CSDP missions in differente positions adviser, experte in human rights, for mention stability of peace in Est of Europe and benefits of EU Integration. In conclusion, Moldova is the neighbouring country to Ukraine, Roumania was member of EU start up 2007, have the same official language Romanian, lead European Public Prosecutor's Officeand cooperate better with Moldova for best EU integration. A leading position among European Union, Roumania is that the primacy of EU law and negotiate by the national Leader (President or/and Government) with*

European Commission for EU accession of Republic Moldova to start-up, to grown economy, to create jobs, to extended family, to innovate and to progress after BREXIT for all member states of EU and candidate state (Moldova).

New model of diplomacy Cyber European Diplomacy explored the emerging field of cyberdiplomacy, in the EU and with key strategic partners. CYDIPLO will create a sustainable network of both EU and non-EU partners. With regards to the drives of EU cyber diplomacy strategies, these have arisen from the need to defend the stability of the Union's own internal democratic systems, and to affirm its global geopolitical influence. The EU and its Member States have increasingly been victims of cyberattack and disinformation campaigns, such has been the case of the Macron campaign (2017), the German Parliament (2021), New Year celebrations turned to tragedy in Switzerland, killing 40 and injuring about 119 others (2026). From a multipolar context follows the EU's ambition of advancing EU's independence, influence, and interest in managing cyber risks and cyberthreats.

Keywords: EU Diplomacy, CSDP, European Integration, Negotiations

Introducere

Cel mai elocvent model al Diplomației este Diplomația Europeană, care a evoluat de la crearea a CEE, CECO, și CEEA până la fondarea UE, și extinderea acestora spre Europa de Est, precum și cooperarea post-Brexit, instituirea Serviciului European Acțiunea Externă și dezvoltarea acestuia. România a știut să găsească noi instrumente, noi soluții, pentru a depăși aceste crize și a elucida procesul de integrare europeană. Nu este niciun motiv pentru a nu considera capacitate externă a Uniunii Europene de a depăși și actuala provocări, și actualele crize.

Metodologia implementată. Metodologia aplicată în Modenizarea Diplomația Uniunii Europene este un sitem din metode evolutivă de la constituirea Comunităților Europene, crearea Serviciului European de Acțiune Externă până la Cyber diplomația UE și Colaborarea in CSDP, comparative ale diplomației UE și statelor membre, candidate, metoda selectivă de armonizare a legislației naționale la Legislația UE, metodă alternativă de armonizare a Legislației cu UE, metoda totală și parțială de armonizare a legislației UE.

Rezultatele cercetării. Consecințele cercetării Diplomației UE au fost enunțate la 4 conferințe Internaționale și elucidate în cursuri de Dreptul Internațional al Afacerilor, Ghidul Dreptului international, negocieri europene și Acordurile de Asociere Uniunea Europeană -Republica Moldova, cursuri de formare profesionale in domeniul dreptului UE și Integrarea europeană.

Evoluția Diplomației Europene

Dezvoltarea Diplomației Europene de la crearea CECO, CEE, CEEA, la Diplomația UE, crearea SEEA (2011), cooperarea post-Brexit și extinderea spre Europa Est. Investigarea Dezvoltării Diplomației Europene până la Diplomației Uniunii Europene și Modernizarea acesteia, Elucidarea strategiei, negocierilor UE și Modelul Diplomației Uniunii Europene este scopul principal actual în acțiunea externă a UE.

Extinderea UE a elucidat și post Brexit și aderarea statelor Europei de Est că anume cooperarea internațională a accelerat interesul UE, și România, va contribui, atât cât poate, pentru a găsi cele mai bune soluții.

Toate Statele membre ale UE și au exprimat determinarea certă de a construi o politică externă și de securitate comună a UE, conflictele prin acțiuni comune de părare europeană și gestionare a crizelor în scopul globalizării priorităților politicii și Diplomației UE.

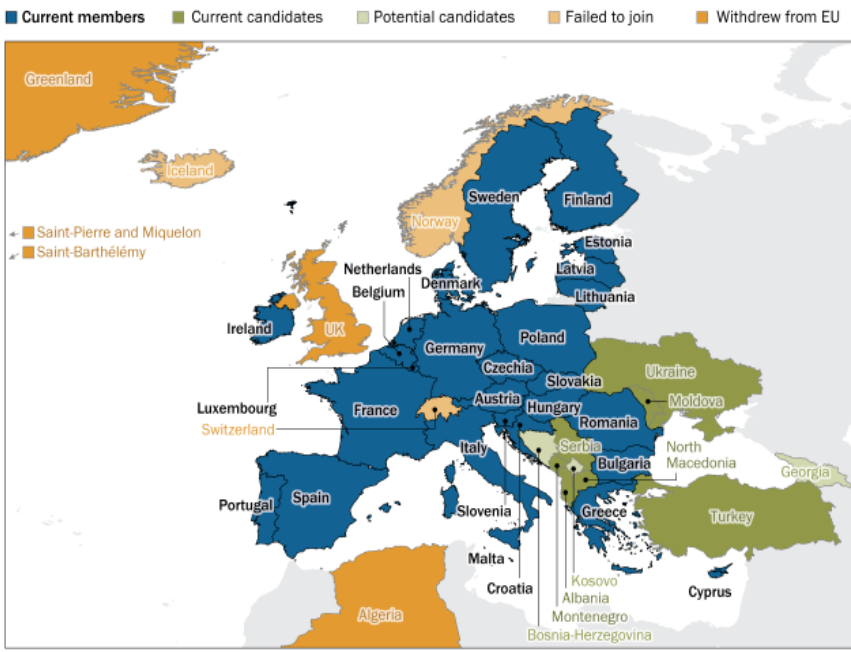
UE a realizat lucruri importante pentru cetățenii săi și pentru întreaga lume, reușind:

- să le ofere europenilor libertatea de a locui, de a studia sau de a lucra oriunde în UE
- să asigure prosperitatea datorită celei mai mari piețe unice din lume și unei monede comune
- să genereze creștere economică datorită celui mai mare bloc comercial din lume
- să protejeze drepturile fundamentale, digitale, sociale, economice și de altă natură ale cetățenilor
- să facă posibile călătoriile fără frontiere datorită spațiului Schengen
- să își asume un rol de pionierat în ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice, protecția mediului și asigurarea energiei durabile
- să protejeze sănătatea cetățenilor împotriva amenințărilor sanitare de la nivel local și global, garantând totodată siguranța alimentară

- să ofere sprijin și să facă dovadă de solidaritate în perioade dificile cauzate de dezastre naturale, de crize economice sau de pandemie
- să mențină pacea și stabilitatea în UE de peste 70 de ani
- să favorizeze unitatea datorită extinderii UE
- să ofere ajutor și asistență pentru dezvoltare pentru milioane de oameni din întreaga lume.
- UE

Where countries stand with the European Union

Status of countries and territories that have sought or withdrawn from EU membership

Notes: From 1967-1992, the European Communities (EC) served as the legal predecessor of the EU. See text for more details on failed membership bids and those that withdrew from the EU.
Sources: European Union archives, EUR-Lex, the University of Luxembourg's Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE), University of Pittsburgh's Archive of European Integration, news articles.

PEW RESEARCH CENTER

De la formarea UE de către cei șase membri fondatori, au avut loc șapte extinderi. Astăzi UE numără 27 de țări

1.7.2013 A șaptea extindere Croația aderă la UE, aceasta fiind cea mai recentă extindere.

1.2007 A șasea extindere Bulgaria și România aderă la UE

1.5.2004 A cincea extindere Zece noi țări aderă la UE: Republica Cehă, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria. Aceasta este cea mai mare extindere din punctul de vedere al populației și al numărului de țări.

1.1.1995

A patra extindere

Austria, Finlanda și Suedia aderă la Uniunea Europeană (UE), succesoarea CEE în urma Tratatului de la Maastricht din 1993. Cele 15 state membre acoperă, acum, aproape toată Europa de Vest.

1.1.1986 A treia extindere Spania și Portugalia aderă la CEE. Numărul statelor membre este în prezent de 12.

1.1.1981 A doua extindere Numărul de membri ai CEE este format din 2 cifre odată cu aderarea Greciei.

1.1.1973 Prima extindere Danemarca, Irlanda și Regatul Unit aderă la CEE, numărul statelor membre crescând la nouă.

25.3.1957 Membri fondatori Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos semnează Tratatul de la Roma. Prin acest tratat este instituită Comunitatea Economică Europeană (CEE), care va deveni în cele din urmă Uniunea Europeană (UE) așa cum o cunoaștem astăzi.

5 scenarii pentru integrarea Republicii Moldova la UE

- Scenariul 1: Cel mai bun scenario: Republic Moldova până la 2030;
- Scenariul 2: Republic Moldova-Ukraina împreună;
- Scenariul 3: Menținerea status-quo;
- Scenariul 4: Republic Moldova - zona între est și vest
- Scenariul 5: Cel mai rău caz scenariul: Republica Moldova non-EU pentru periodă indefinită perioadă de timp.

II.Implementarea Diplomației Uniunii Europene

Diplomația UE este o structură complexă care combină eforturile instituțiilor UE și ale statelor membre.

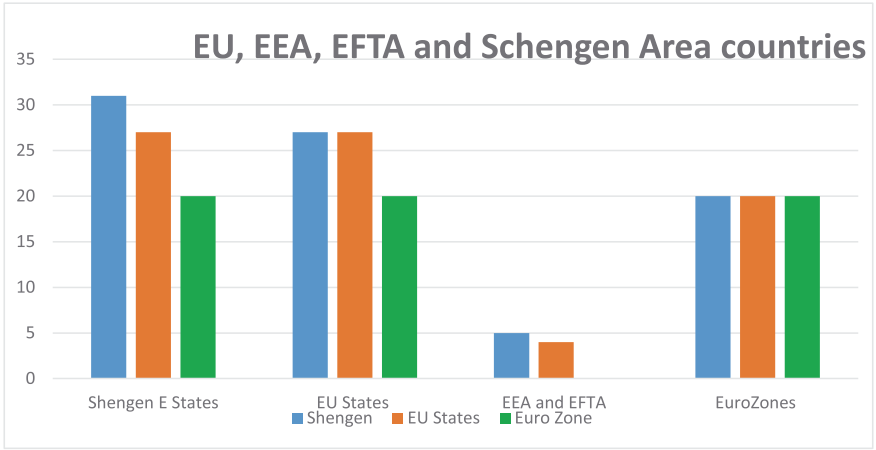

Fig.2.1. Shengen and EU

Actualmente sunt 27 de state ale UE, după retragerea Marii Britanii din 2020,din care 20 fac parte din zona EURO (Austria, Belgia,Bulgaria, Cipru, Croația, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Țările de Jos), Din zona Shengen fac parte toate statele UE și și statele non UE (Elveția, Norvegia, Islanda, Liechtenstein. Statiul Economic European este format din cele 27 state ale UE și 4 state non UE, Membrii actuali ai Asociației Europene a Liberului Schimb sunt: Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția ultimul stat nu face parte din Spațiul Economic European.

- UE este constuită din 27 UE și 5 state UE.
  Elementele cheie ale Diplomației UE sunt:
- Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, conduce PESC a UE, prezidează Consiliul Afaceri Externe (format din miniștrii de externe ai statelor membre) și este, de asemenea, unul dintre vicepreședinții Comisiei Europene.
- Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE): Acesta este serviciul diplomatic propriu-zis al UE, care funcționează sub autoritatea Înaltului Reprezentant. SEAE gestionează relațiile diplomatice ale UE cu țări terțe și include o rețea globală de „ambasade” (delegații) ale UE.

- Consiliul European și Consiliul Uniunii Europene: Consiliul European (format din șefii de stat sau de guvern) definește obiectivele și orientările generale ale politicii externe, în timp ce Consiliul UE (miniștrii) decide asupra acțiunilor și pozițiilor specifice.
- Statele Membre: Diplomația UE completează, dar nu înlocuiește, diplomația națională a fiecărui stat membru. Statele membre își aliniază politicile externe cu interesele comune ale UE.

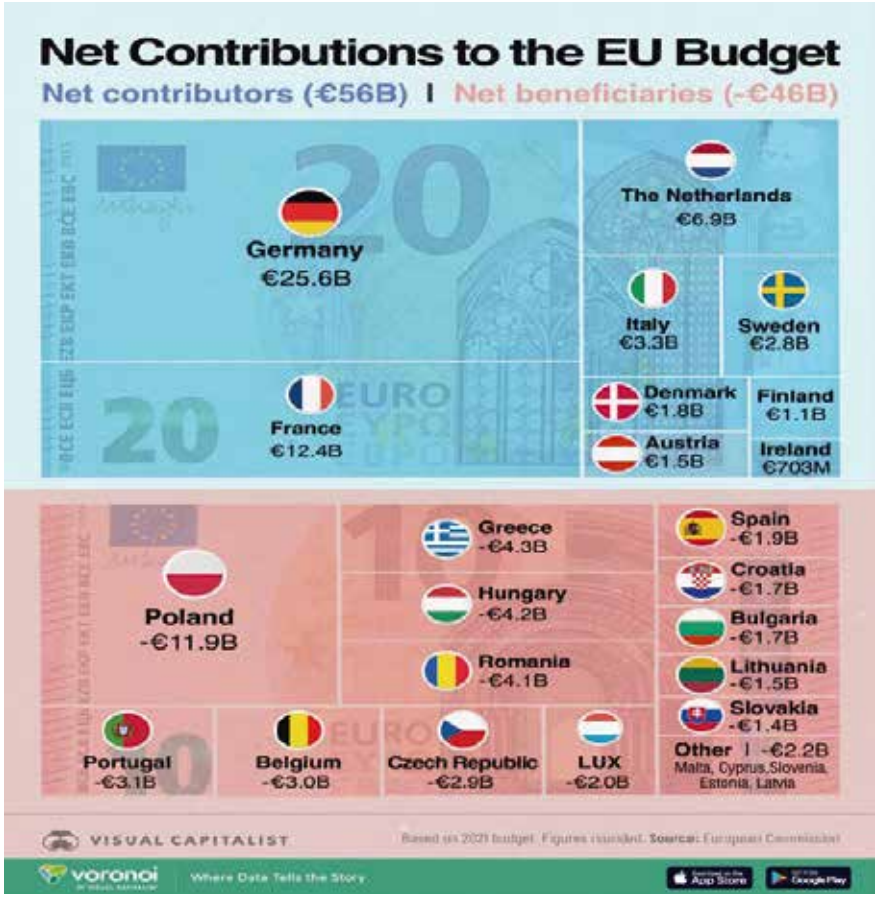
În esență, diplomația UE este un sistem hibrid în care deciziile majore sunt luate de statele membre în cadrul Consiliilor, iar punerea în aplicare și reprezentarea externă sunt gestionate de Înaltul Reprezentant și de Serviciul European de Acțiune Externă

Rol: gestionează relațiile diplomatice ale UE cu țări terțe și conduce politica externă și de securitate a Uniunii Europene

Înaltul Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate: Kaja Kallas SEAE (2011) cu sediu la Bruxelles este serviciul diplomatic al UE. Scopul său este să sporească eficiența și coerența politicii externe a UE, contribuind astfel la creșterea influenței Europei la nivel global.

AGENDA STRATEGICĂ 2024-2029

- Agenda strategică stabilește prioritățile UE și orientările sale strategice pentru ciclul instituțional 2024-2029. Ca atare, ea ghidează activitatea instituțiilor UE.
- O Europă Liberă și Democratică
- O Europă puternică și sigură
- O Europă prosperă și competetivă
- Calea către Agenda strategică 2024-2029.
- In imaginea ce urmează sunt eluciditate statele beneficiare si contrubuabile ale bugetului UE.

Prioritățile Consiliului European

- continuarea sprijinului pentru Ucraina, inclusiv pentru reconstrucția acesteia, și urmărirea unei păci juste
- un grad mai ridicat de pregătire pentru apărare a UE și o capacitate mai mare în acest sens și sporirea cheltuielilor și a investițiilor în domeniul apărării
- cooperarea cu partenerii transatlantici și NATO
- combaterea criminalității organizate, a radicalizării, a terorismului și a extremismului violent

- consolidarea capacităților în materie de reziliență, de pregătire, de prevenire a crizelor și răspuns la acestea, în vederea protejării cetățenilor și a societăților împotriva diferitelor crize, cum ar fi dezastrele naturale și urgențele sanitare
- un proces de extindere a UE bazat pe merit, cu stimulente, care să se desfășoare în paralel cu reformele interne necesare
- o abordare cuprinzătoare în domeniul migrației și al gestionării frontierelor.

III. Modernizarea Diplomației Uniunii Europene

- Șeful Diplomației UE are o misiune complexă de dezvoltare a Diplomației UE, globalizarea PESC a UE, cooperarea post-Brexit, cooperarea bilaterală, regională și continentală în gestionarea crizelor, extinderea UE în Europa de Est, cooperararea cu SUA, Canada, Elveția, Federației Ruse și stoparea agresiunii acesteia în Ucraina.
- Acțiunea Externă a UE este dedicată multinationalismului, multilingvismului, cooperarea cu instituțiile UE, statele membre UE, state terțe și statele candidate ale UE.
- Organizarea trainingurilor de EIPA, KSAP, ISPA, SDE, alte institute și școli de admibistrare publică și diplomatice ale statelor UE și candidate
- Asistența externa a programelor și politicilor geografice și tematice ale SEEA, CE, Consiliului European și UE, CSDP, Politici Europene de Vecinătate, climatul diplomatic și strategia autonomă a PESC a UE
- Cyber diplomația este cea mai modernă formă a diplomației UE.
- Obiectivele ei să asigure utilizarea informației și rea technologiei (ICTs) nu vor dauna sistemului democratic, politic infrastructurii critice și în final cetățenii.
- Cyberatacurile (în sectorul sănătății în Europa, din Belgia până în Irlanda, sau atacul cibernetic al Parlamentului German) comportamentul statului în ciberspațiu UE și Statele membre UE, au sporit victimele ciberatacurilor și dezinformarii campaniilor de corupere, finanțare ilegală, denaturarea informației în scopul asigurării transparenței și sustenabilității preferențiale a Leaderilor UE.
- Ambiția UE a avansat la independența UE, influența și interesului în gestionarea riscurilor sau cibertratatelor în Politica Externă și diplomația UE.

- Best Practices în Diplomația UE de la crearea SEAE in 2011, noi recrutări în funcțiile diplomatice ale UE, traininguri sezoniere în negocieri UE și Diplomație UE, până la oportunitatea creării Academiei Diplomatice Europene.
- Elaborarea de strategii, programe, planuri de acțiuni, agendă strategică, studii, handbook, ghiduri de fezabilitate, crearea cursurilor multidimensionale, complexe diplomatice pentru cooperarea interactivă a SEAE cu instituțiile UE, statele mebre, terțe și candidate și implementarea acestora.

Prioritățile Politicii Externe ale Republicii Moldova (cf. Dr.conf.univ. ExMinistru Afacerilor Externe și Integrării Europene Nicu Popescu)

- Integrarea în Uniunea Europeana prin avansarea si aprofundarea relatiilor politice si economice cu Uniunea Europeana, precum si consolidarea relațiilor de cooperare cu statele sale membre
- Consolidarea parteneriatului strategic cu Romania pentru integrarea europeana a Republicii Moldova
- Extinderea si aprofundarea relatiilor de buna vecinătate, cooperare si parteneriat strategic cu Ucraina, inclusiv prin dezvoltarea infrastructurii comune
- Dezvoltarea unui dialog politic si a relațiilor de parteneriat si cooperare cu Federatia Rusă bazate pe pragmatism și reciprocitate.

Table 3.1.EU Candidate status

State	Status[1]	Chapters opened	Chapters closed	Latest steps	Next step
Moldova (accession process) (relations)	**Candidate negotiating** (since June 2024)[48][100]	0/33[101] **0%** complete	0/33[101] **0%** complete	Screening completed for all chapters in September 2025.[102]	Opening of the first 5 negotiating chapters (Fundamentals cluster) at a second intergovernmental conference. All chapters must be opened and closed to conclude the negotiations.

Ukraine (accession process) (relations)	**Candidate negotiating** (since June 2024)[48] [106]	0/33[107] **0%** complete	0/33[107] **0%** complete	Screening completed for all chapters in September 2025.[108]	The opening of the first 5 negotiating chapters (Fundamentals cluster) at a second intergovernmental conference. Every chapter must be opened and closed to conclude the negotiations.

Republica Moldova și Ukraina a dobîndit stat de candidat din iunie 2024.

Modernizarea Diplomației UE in Moldova

- Transferul Centrului Armonizare a Legislației de sub egida Ministerului Justiției sub egida Cancelariei de Stat (2017)
- Crearea Biroului de Reintegrare Europeană în cadrul Cancelariei de stat condus de de Secretar general adjunct de integrare europeană și Șeful Biroului (2023)
- Desemnarea Vicepremierului pentru Integrare Europeană (2023)
- Dobândirea statului candidat a Republicii Moldova
- Referendum pentru Integrarea cu UE (2024)
- Crearea Biroului Parlamentului European în Parlamentul Național (2025)
- Înființarea Agenției pentru CiberSecuritate (2024) care cooperează cu Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cybernetică (ENISA) (2004) cu sediul la Atena, Heraklion și Bruxelles pentru implementarea Diplomației ciber a UE pentru denaturarea ciberatacurilor și dezinformarea TI și sustenabilitatea preferențială a imunităților Înalților Funcționari ai UE afectați de plurilingvism, plurinaționalism și activitate de studii și activitate profesionalp interstatală, internațională, multicontinentală și pluriregională.

Concluzii

- Șefia SEAE de la înființarea acestuia până în prezent a prosperat în modernizarea PESC a UE, a Consiliului European de Apărare prin prioritizarea globalizării interesului UE în Acțiunea Externă, menținerea păcii, securității și gestionarea crizelor prin CSDP
- Modernizarea capacităților administrative și de Leadership a UE și sustenabilitatea preferențială a Leaderilor Europeni de dezinformarea coruperii, finanțării ilegale, riscurilor tehnologiilor informaționale și atacuri cibernetice prin crearea imunității diplomatice a Înalților fucționari strategici ai UE, inteligență artificială a diplomației UE afectată de bi și multinaționalism, plurilingvismul funcțiilor și activității profesionale multicontinentale, plurigeografice, internaționale și multiregionale.
- Instituții UE încurajează Moldova, care a dobândit statut de stat candidat UE (2024) să adere la UE până în 2030 și coopereze cu in SEEA în politica Europeană de Vecinate și CSDP pentru stoparea conflictului vecin intre Ukraina și Federația Rusă, Republica Moldova a participat ca stat terț și candidat la traininguri sezoniere în EIPA, SEEA și CSDP pentru implementarea PESC a UE.

Recommendations

- The EU system works: the different powers that the EU has, who does what, and how you can have a role in shaping EU decisions. It is concise but through and focuses in detail on EU law-making.
- **EU enlargement policy**, focusing on its historical evolution, comprehensives challenges, and better prospects.
- **Objectives:**
- Provide a comprehensive understanding of the EU enlargement process.
- Increase awareness of political debates and challenges surrounding accession.
- Highlight the implications of future enlargements on EU policies and institutions.
- **Topics covered:**
- The historical and geopolitical dimensions of EU enlargement.
- The EU's accession methodology, including negotiations and institutional roles.

- The Western Balkans' stalled accession process and shifting EU priorities.
- Member states' influence on enlargement policy.
- The geostrategic implications of Ukraine, Moldova, candidacies.

Referințe Bibliografice:

1. Medak, V. i Race, A. (2024). Handbook on the Negotiations for the Accession of the Republic of Moldova to the European Union [online], Chișinău: Editura ARC. Available at:https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2024/Handbook%20for%20Negotiations_ENG_fin.pdf
2. Iwański, T. (2024). Moldova on the path of European integration assumptions, tasks, and challenges for the future.pdf European Commission (2024).
3. N. Suceveanu, S. Buiuc, Methodology for Law Approximation in the Republic of Moldova, Chisinau, mai, 2010
4. V. Melnic, Harmonisation of National Legislation to the EU Standards, Materealele Conferinte Științifice practice internaționale consecrate aniversării a Xa IRIM, 2 aprilie 2013, Chișinău, p.342.
5. V. Melnic, The Republic of Moldova in the context of the European Neighbourhood Policy and the Eastern Parnership, p.74, Revista de Studii Europene nr.6/2015.7. eur-lex.europa.eu
6. eipa.eu